

Minnesanteckningar Skärgårdens Exekutivkommitté 21 juni 2023

Tid och plats: 21 juni 2023, klockan 10:30-12:30

Länsstyrelsen Stockholm, Regeringsgatan 66

Närvarande:

Anna Kinberg Batra, Länsstyrelsen Stockholm (ordförande)

Anna Waxin, Skärgårdsstiftelsen

Carl Kangas, Värmdö kommun

Harry Bouveng, Region Stockholm

Nilla Söderqvist, SIKO

Sven Gustafsson, Haninge kommun

Tina Runhem, Vaxholms stad

Frånvarande:

Bino Drummond, Norrtälje kommun

Boel Godner, Södertälje kommun

Gustav Hemming, Region Stockholm

Marcus Svinhufvud, Nynäshamns kommun

Michaela Fletcher, Österåkers kommun

Övriga deltagare:

Anna Conzen, Länsstyrelsen Stockholm

Patrik Cederlöf, Länsstyrelsen Stockholm (föredragande)

Tereze Säll Patwary, Länsstyrelsen Stockholm (sekreterare)

1. Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes.

2. Minnesanteckningar från föregående möte, den 22 mars.

Minnesanteckningarna godkändes och lades till handlingarna.

3. Skärgårdens roll kopplat till beredskap och civilt försvar

Ss Johan Berggren, Försvarsdepartementet

Ss Johan Berggren berättade inledningsvis att han själv är uppvuxen i Bohusläns skärgård och har en nära koppling till skärgården. Han fortsatte med att vi befinner oss i ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge och att försämringen skett gradvis.

Redan 2007 höll Putin tal där han klargjorde att han inte accepterade den dåvarande världsordningen och ställde krav på en ny. Det ryska hotet är mångfacetterat med bland annat avancerad luft- och marinförmåga, även om de presterat dåligt kopplat till Ukraina.

Han lyfte fortsatt vikten av att det finns bra sätt att rapportera misstänkt aktivitet i skärgården. Geografin gör att de som bor och vistas i skärgården har stor möjlighet att upptäcka otillåten aktivitet.

Vi lever just nu med hot från massförstörelsevapen. Både det militära och civila försvaret har rustats ner i Sverige men sedan 2015 pågår en upprustning. Alla statsråd har indirekt ansvar för det civila försvaret. MSB, Kustbevakningen med flera rustar, vi hjälps åt för att bygga upp krigssjukvård med mera.

Det finns en ny struktur för civilt försvar och beredskap i form av beredskapsmyndigheter, civo-områden, civilplikten aktiveras. Stort fokus på cyberfrågor, säkerhet och cyberförsvar. Det går inte att ta de gamla systemen i en värld som har förändrats, vi måste anpassa oss. Ett näringslivsråd har upprättats. Sverige har 65 000 skyddsrum vilket motsvarar behovet hos befolkningen.

Uppfattningen är att vi lever i ett samhälle som vi är beredda att försvara vilket är positiva förutsättningar för det civila försvaret. Det ligger dock stora investeringar bakom och frågan är hur mycket medel regeringen kommer avsätta framgent. Viktiga frågor för kommunerna är också säkerhetsskydd och kontinuitetsplanering. Hur är vi förberedda om det värsta skulle hända? Hur ser planeringen ut och har vi övat?

Anna Kinberg Batra berättade att beredskap kommer att prägla Länsstyrelsens arbete. Nu närmast med SSRs regionala råd och beredskapsveckan. **Länsstyrelsen kommer att lyfta behovet av trygghetspunkter och återkomma kring detta tema i höst.**

Nilla Söderqvist berättade om Skärgårdarnas riksförbund och erbjöd departementet stöd och kompetens kopplat till förutsättningarna i Stockholms skärgård.

Harry Bouveng talade om att det inte funnits något civilt försvar på många år. Det har pågått övningar i Nynäshamn med försvaret och MSB, då väcktes tankar om beredskapslager men sedan kom pandemin och fokus skiftade. **Det tär på kommunernas budget och behöver avvägas.**

Anna Kinberg Batra talade om **Norviks hamn som har en kinesisk operatör där SÄPO hade funderingar kring risken för eventuella**

målkonflikter. Hamnen sköts från kajen men kan även styras från Hong Kong. Nynäshamn är ett mycket strategiskt område.

Carl Kangas berättade att Värmdö har för avsikt att fatta beslut om krisberedskapsplan under kvällens kommunstyrelsemöte. Han instämmer med Harry om att det är en budgetfråga. Kommungeografin behöver även beaktas och närheten mellan vissa öar trots kommungräns, viktigt att tänka kring vad som blir närmast. Kopplat till detta lyfte Carl även behovet av ambulanshelikopter och vart de ska utgå ifrån. Det är inte tillfredställande idag och behöver lyftas till Region Stockholm.

Det diskuterades om antalet ambulanshelikoptrar, geografisk placering utav dessa och vilken mark. Det talades även om att Transportstyrelsen prioriterar dröjarleverenser före ambulanshelikoptern vilket upplevs orimligt. Länsstyrelsen tar med sig frågan.

Det diskuterades vidare om vikten av att hellre ringa en gång för mycket än en gång för lite vid misstänkt otillåten aktivitet och hänvisade till de kanaler för underrättelse som finns.

4. **Aktuellt läge och laget runt**

Punkten utgick.

5. **Service och trygghetspunkter, beredskap i Stockholms skärgård**

Tommy Sjöling, Länsstyrelsen Jämtlands län

Tommy inledde med att definiera skillnaden mellan service- och trygghetspunkter (SOT) och trygghetspunkter som är kopplingen till grundläggande kommersiell service. Punkterna har utgått från lanthandeln och service men adderat reservkraftverk och organisation för beredskap. Driftavtal har varit instrumentet och det har funnits utmaningar kopplat till prisbilden. Projektet har finansierats av Tillväxtverkets medel för kommersiell service. SOT-punkterna har skapat trygghet och tillit till kommunen.

Mer information: [SOT-projektet tryggar servicen vid samhällsstörningar | Länsstyrelsen Jämtland \(lansstyrelsen.se\)](#)

Länsstyrelsen kommer återkomma i frågan.

6. **Förslag till gemensam förstudie kring avfallshantering i Stockholms skärgård**

Ida-Maria Olofsson, Norrtälje kommun

Ida-Maria berättade att det finns en ny förordning på plats gällande avfallshanteringen i kommunerna. Återvinningsstationerna ska återgå i kommunal regi. Hanteringen ska ske fastighetsnära, vilket innebär

av i skärgårdsmiljö inte är helt tydlig. Logistiken kommer innebära utmaningar kopplat till ekonomi, miljö och arbetsmiljö.

Norrtälje kommun har sedan tidigare sökt medel från Region Stockholm till ett avfallsprojekt och beviljats 500 000 kr i kontanta medel och 500 000 i medfinansiering. Ursprungstanken var att etablera en återvinningsstation på ön Arholma. Kommunen insåg dock att de behövde göra en förstudie först, för att titta på strategiska punkter över stationer.

Flera kommuner tittar på avfallshanteringen idag och det kan vara bra med ett regionalt perspektiv på denna fråga. Hur kan vi tänka på öarna, replipunkterna? Kan vi ta fram en gemensam förstudie som visar ett rationellt återvinningssystem för skärgårdsmiljö?

Ida-Maria uppmanades ta kontakt med kommunernas avfallschefer/avfallsföretagen för att stämma av intresse och möjligheten till gemensam finansiering samt med **Skärgårdsstiftelsen för att stämma av med deras pågående avfallsarbete.**

7. Informationspunkt

Lägesrapport från Pilot Stockholms skärgård

Gustaf Almqvist, Länsstyrelsen Stockholm

Gustaf berättade att Pilot Stockholms skärgård är ett samverkansprojekt som leds av Länsstyrelsen Stockholm. Skärgårdskommunerna, Regionen, Skärgårdsstiftelsen och Skärgårdens Intresseföreningars Kontaktorganisation (SIKO) representeras genom Skärgårdens Exekutivkommitté som sedan tidigare har beslutats vara styrgrupp. Projektet startade 2021 och löper åtminstone till våren 2026 och finansieras genom EU-medel.

Anna Kinberg Batra bekräftade viljan av att Exekutivkommittén ska vara en aktiv styrgrupp för projektet och uttryckte en önskan om att få återkomma till detta under nästa möte 28/9.

Presentationen bifogas minnesanteckningarna.

Länsstyrelsens uppdrag att samordna det regionala arbetet med klimatanpassning med fokus på Stockholms skärgård

Kerstin Grönman, Länsstyrelsen Stockholm

Kerstin berättade att Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna det regionala arbetet med klimatanpassning. Kommunerna är en viktig del i Länsstyrelsens arbete. **Länsstyrelsen har i uppdrag att initiera, stödja och följa upp kommunernas klimatanpassningsarbete, analysera hur länet, och vid behov angränsande län, påverkas av**

klimatförändringarna samt bidra till och ta fram underlag för ökad kunskap och förbättrad planering. Länsstyrelsen arbetar just nu med en handlingsplan.

Det finns kopplingar till RUFSS-arbetet som Kerstin har med sig. Kommunerna har fått information från MSB och Länsstyrelsen kring möjligheten att söka finansiering för olika typer av åtgärder.

Klimatförändringar som riskerar drabba Stockholms skärgård är primärt översvämningar till följd av havsnivåhöjning, vattenbrist, skogsbränder, ekosystemet samt att Östersjön blir varmare, sötare och surare.

Anna Kinberg Batra önskar att Kerstin återkommer kring detta arbete vid Exekutivkommitténs möte i december.

Presentationen bifogas minnesanteckningarna.

En fossilfri skärgård, hur kan vi arbeta tillsammans?

Thomas Ogander, One water foundation

Thomas talade om den globala uppvärmningen och att vi kan göra stor skillnad i Stockholms skärgård. Vattnet tar över 90 procent av konsekvenserna från uppvärmningen och 30 procent av koldioxidutsläppen. Vattnet blir således avgörande. Det finns även en koppling till arbetet med Agenda 2030. Vi har kommit långt kring arbetet med dessa frågor på land men inte alls när det kommer till sjöar och hav. Om skärgårdsmackarna skulle kunna hantera alternativa bränslen skulle vi kunna sänka koldioxidutsläppen upp till 70 procent, men det behövs infrastruktur.

Kampanjen *Sluta tanka havet* har fått fortsatta medel från HAV. Skulle vi kunna ha en gemensam kapp för skärgårdsarbetet- "En hållbar fossilfri skärgård"?

Presentationen bifogas minnesanteckningarna.

8. Övriga frågor

Inga övriga frågor.

9. Kommande möten 2023

- 28 september kl. 9-14, Möja
- 5 december kl. 9-11, Tessinska palatset

10. Mötet avslutas

Mötet avslutades.